

Sygn. akt II CSK 421/13

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lutego 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa W.R.
przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń "(...)" Spółce Akcyjnej w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 14 lutego 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 27 lutego 2013 r., sygn. akt I ACa (...),

1) odrzuca skargę kasacyjną w części dotyczącej wyroku Sądu Apelacyjnego zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w P. Ośrodka Zamiejscowego w L. z dnia 6 listopada 2012 r. poprzez oddalenie powództwa (punkt I podpunkt 2);

2) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałym zakresie;

3) oddala wniosek powoda o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Pozwana Towarzystwo Ubezpieczeń (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 27 lutego 2013 r., którym w następstwie uwzględnienia w części wniesionej przez nią apelacji został zmieniony wyrok Sądu Okręgowego w P. - Ośrodek Zamiejscowy w L. z dnia 6 listopada 2012 r., przez oddalenie powództwa W.R. ponad kwotę 98.781,20 zł

tytułem odszkodowania, oddalona została apelacja w pozostałej części, orzeczono o kosztach postępowania.

W skardze kasacyjnej pozwana oznaczyła zakres zaskarżenia jako wyrok Sądu Apelacyjnego w całości. Zauważyć jednak należy, że w części uwzględniającej apelację wyrok Sądu drugiej instancji był zgodny z wnioskiem środka odwoławczego i korzystny dla pozwanej. Pozwana nie przytoczyła żadnych twierdzeń wskazujących na interesu prawnego w zaskarżeniu tego rozstrzygnięcia skargą kasacyjną, który polegałby na niezgodności orzeczenia z żądaniem zgłoszonym w procesie, a w następstwie pokrzywdzeniu nim strony. Judykatura przyjmuje, że brak gravaminis stanowi podstawę do odrzucenia środka zaskarżenia jako niedopuszczalnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2003 r., I CKN 382/01, z dnia 16 maja 2003 r., I CKN 382/01, dnia 5 września 1997 r., III CKN 152/97, z dnia 10 lutego 2010 r., II PZ 32/09 - nie publ.). W tej części skarga kasacyjna podlega więc odrzuceniu, na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c., jako niedopuszczalna.

W pozostałym zakresie Sąd Najwyższy, oceniając skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., zważył:

Skarga kasacyjna może zostać przyjęta do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Wymienione kwalifikowane przyczyny wskazują, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w zasadzie jest usprawiedliwione jedynie wtedy, gdy realizuje ona swą funkcję publicznoprawną. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania kasacyjnego jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwana wskazała, po pierwsze, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne

polegające na odpowiedzi na pytania, czy ciężar udowodnienia faktycznego zużycia budynku w chwili zaistnienia zdarzenia wyrządzającego szkodę, w sytuacji, gdy wysokość odszkodowania określa się w oparciu o rzeczywistą wartość z uwzględnieniem faktycznego zużycia budynku, spoczywa na ubezpieczycielu, czy na ubezpieczającym oraz czy dopuszczalne jest wysokości odszkodowania w oparciu o ustalenie rzeczywistej wartości budynku bez przeprowadzania dowodu z opinii biegłego, jeżeli obie strony kwestionują opinie prywatne, a po drugie, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ze względu na ustalenie przez Sąd Apelacyjny wysokości wynagrodzenia w oparciu o wartość odtworzeniową, uznaną za bezsporną, w sytuacji, gdy powód kwestionował opinię prywatną złożoną przez pozwanego, wskazującą na tę wartość, przy jednoczesnym ustaleniu, że umowa ubezpieczenia przewidywała ustalenie wysokości odszkodowania w oparciu o wartość rzeczywistą z uwzględnieniem faktycznego zużycia budynku.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale i innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m. in.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji. Zagadnienia muszą mieć charakter rzeczywisty i konkretny. Argumentacja uzasadniająca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinna nawiązywać do przesłanek przedsądu, a ponadto stanowić odrębną, pogłębioną argumentację prawną wskazującą na zaistnienie powołanych okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 r., II PK 3/08, nie publ.; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.). Już tylko z tych względów wskazana przyczyna nie może być uznana za dostatecznie umotywowaną. Odnosi się ona do jednostkowej kwestii. Wskazać jedynie należy, że zgodnie z regułą rozkładu ciężaru dowodu, przewidzianą w art. 6 k.c., ubezpieczyciel ponosi ryzyko nieudowodnienia

okoliczności zmniejszających jego obowiązek spełnienia świadczenia odszkodowawczego. Natomiast kwestionowanie przez obie strony wysokości szkody podawanych przez stronę przeciwną nie wykluczała przyjęcia, że kwota odszkodowania do pewnej wysokości jest niesporna.

We wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania powołano jako kolejną podstawę oczywistą zasadność skargi. Zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury oparcie wniosku na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, t.j. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności wyroku z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Wymaga on zatem szczegółowego uzasadnienia z powołaniem się na argumenty prawne odrębne od merytorycznej motywacji skargi, przy czym zasadność powinna być widoczna już na pierwszy rzut oka, bez szczegółowego badania powołanych w niej zagadnień (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2008 r., III CSK 110/08, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 czerwca 2010 r., IV CSK 148/10, niepubl.). Skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawrzeć wyodrębniony wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się oczywistość naruszenia prawa (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.). O oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie można wnioskować ponadto na podstawie zakwestionowania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 września 2012 r., V CSK 529/11, nie publ.). Wymogi te nie zostały spełnione. Wbrew twierdzeniom skarżącego brak jest podstaw do oczywistej zasadności skargi. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku jasno wynika, że ustalając wysokość zasądzzonego odszkodowania Sąd Apelacyjny odwołał się do wartości rzeczywistej, która z kolei zgodnie z postanowieniami ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiadać miała wartości odtworzeniowej pomniejszonej o wartość faktycznego zużycia przedmiotu ubezpieczenia. To, że w ocenie Sądu

Apelacyjnego pozwana nie wykazała wartości faktycznego zużycia, nie oznacza, że odszkodowanie zostało ustalone w sposób sprzeczny z umową ubezpieczenia.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania we wskazanej części.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury nie stanowi odpowiedzi na kasację tak nazwane pismo procesowe, wniesione po upływie ustawowego terminu do dokonania tej czynności (art. 398⁷ § 1 k.p.c.). W konsekwencji, nie wywołuje ono skutków także w zakresie zawartego w nim wniosku o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym, obejmujących sporządzenie i wniesienie odpowiedzi na kasację (art. 167 k.p.c. w zw. z art. 393¹⁹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c.) - por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2003 r., IV CKN 113/01, nie publ. Wobec złożenia spóźnionej odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosek powoda o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego nie zasługiwał zatem na uwzględnienie i podlegał oddaleniu.

jw

r.g.